

Değişen Çocukluk ve Medya Toplumunda Çocuk ve İlk Gençlik Edebiyatı

Seza Kutlar AKSOY*

Teknolojik gelişmeler, medya toplumunda bulunmamız hepimizi olduğu gibi çocuğun da değişimine ivme kazandırdı.

Yaşamımızı kolaylaştıran, çok yararlandığımız teknolojinin, koşulsuz tek amacımızmış gibi bizi yönlendirdiğini ve ne yazık farkına bile varmadan, bizleri, çocuklarımızı şekillendirdiğini söylemek olası. Yaşamın her alanında olduğu gibi çocuk-gençlik ve yetişkin yazını da...

Okur: Tehlike çanları çalıyor mu? Şöyle kısa bir gözlem sorunun yanıtını verecek gibi. Bir buçuk yaşındaki çocuğunun biberonla beslenirken iPad'le oynamasına sevinen anne, neredeyse tüm elektronik aygıtları rahatça kullanan zekâ küpü çocuklar...

Öte yandan sabırsız, hızla tüketen, emeği önemsemeyen, o tuhaf, şiddet dolu bilgisayar oyunları ile duyarsızlaşan, televizyon bağımlısı, dikkat sorunu olan, her istediğini hemen elde etmeye koşullanmış çocuklar... Bunlar çocuğun isteği dışında gelişen olgular. Pedagoglar, bilim insanları, bilinçli ana-babalar elden geldiğince uyardırmaya çalışıyorlar.

Yazar: Bu hızlı değişim edebiyatın işlevini değiştirir mi? Bir yazar olarak bu sorunun yanıtını bulmam ve yönümü ona göre çizmem gerekir. Bu baştan çıkarıcı, albenili rakibin farkında, bu dönemin çocuklarını anlamaya çalışarak...

Her şeye karşın edebiyatın işlevinin değişmeyeceğine inanmak istiyorum. Yazmaya ancak bu şekilde devam edebilirim. Dünyaya olabildiğince geniş açıdan bakmam gerektiğini, beslendiğim kaynaklar, kitaplar ve uzun süren yazı serüvenim bana öğretti. Doğrusu düşüncem şu: Teknoloji, medya insan için yaşamı kolaylaştıracak bir araçtır. Bilgi, belli odakların değil, herkesin hakkıdır. İletişim, tekelleri kırar. Bunlar çok önemlidir. Ama teknoloji bir amaç olamaz. Sadece araçtır. Bunun farkında olmalıyız.

* Çocuk kitabı yazarı.

Benim bir yazar olarak görevim de bunu okurlarıma anımsatmak. Yakında basılacak olan son romanımı bu konuda yazdım. Savaşı, şiddeti olağanmış gibi sunan ucuz yazın ya da çizgi filmler, mekanik el becerilerini geliştirecek oyunlar şimdilik çocukları oyalayabilir. Ama teknolojiyi ve medyanın etkilerini aklının süzgecinden geçirecek insana güvenim var. Toz duman yatışınca kalıcı olanlar, en iyiler, insanın özünü anlatan yapıtlar olacak. Yaratıcılığı, aklı yücelten yapıtlar. Klasikleşmiş ve tüm çocukların hâlâ bayılarak okuyacağı kitaplar bunlar. Kararı zaman verecek. Zamanın kötülere eleyeceğine inanmak istiyorum.

Yayınevleri: Seçkin yayınevleri, kitapların içeriğine önem veriyor ve bunların sayıları gitgide artıyor. Bu arada okuru teknolojiden yararlanarak kitapla buluşturmanın yollarını buluyorlar (e-kitap). Saygı duyulacak bir çaba. Yüksek maliyetine karşın okul öncesi kitaplara gereken özeni gösteren yayınevleri var. Ve sanırım bazı yayınevleri bu hızla tüketen sabırsız okurları memnun ederken gerçek edebiyat yapıtlarına da özellikle yer veriyorlar. Gittiğim bazı okullarda eleştirel okumayı öğreten değerli öğretmenler, bundan zevk alan iyi okurlar umudumu artırıyor.

Eleştiri: Yazarların, yayınevlerinin yanı sıra ezberci değil eleştirel eğitim sistemine, çocuk ve ilk gençlik yazınında nesnel eleştirilere daha çok gereksinim var. Bilinçli ana-babalara da.

Daha iyi bir dünya özlemiyle yazar edebiyatçı. Var olmak için. Eleştirmek için. İnsanlık var oldukça bu özlem de sürecek.

Resim: Buket Gencer